

Expunere de motive
la proiectul de lege privind ortografierea numelor și prenumelor persoanelor ale
căror acte de stare civilă au fost traduse în altă limbă decât cea maternă

După cum se știe, îndeosebi în secolul al XIX-lea, dar și în secolul al XX-lea, pe teritoriile românești aflate sub stăpânire străină s-a dus o susținută politică de deznaționalizare a etnicilor de origine română. În acest sens, sunt cunoscute deopotrivă legile promovate de autoritățile imperiale austro-ungare, de cele imperiale rusești, precum și de către autoritățile horthyste și sovietice după ultimatumul din 30 iunie 1940 și după diktatul de la Viena din 30 august 1940, când o parte din trupul țării mamă a fost rupt și alipit arbitrar fostei U.R.S.S., respectiv Ungariei horthyste. Între acțiunile de deznaționalizare promovate de sus-numitele autorități, cele mai des folosite au fost schimbările de nume, în sensul maghiarizării sau rusificării acestora. Cel mai evident, acest fenomen a fost înregistrat în perioada de după 1940, atât la autoritățile sovietice de ocupație, cât și la cele horthyste, care și-au instalat propria administrație în teritoriile alipite prin presiune și șantaj și desprinse din trupul României. În intervalul 11 septembrie 1940-4 iunie 1945, conform actelor de stare civilă (de naștere, de căsătorie, de deces), pe teritoriile răpite României nu s-a născut, nu s-a căsătorit și nu a murit nici un român, nici un evreu, nici un sas etc., în toate actele respective fiind înregistrate exclusiv nume ungurești, respectiv moldovenești.

Ca o dovadă elocventă a celor arătate mai sus, prezentăm situația înregistrată în domeniul stării civile pe raza municipiului Cluj-Napoca, și el aflat în teritoriul stăpânit vremelnic de către ocupanții horthyști.

Perioada	Nr. acte de naștere	Nr. acte de căsătorie	Nr. acte de deces
11.09 – 31.12.1940	533	283	460
1941	2266	1196	1648
1942	2724	1038	1788
1943	2700	1071	1764
1944	2488	1087	2123
01.01 – 04.06.1945	970	325	969

Este cunoscut faptul că, prin Decretul 975, emis în anul 1968, Consiliul de stat al României a urmărit revenirea la normalitate, dând posibilitate persoanelor interesate să beneficieze de tradițiile sau ortografierea în limba maternă a numelor de familie ori prenumelor acestora. Din păcate, descurajați de taxele și cheltuielile ocazionate, este nesemnificativ numărul românilor care au solicitat o astfel de operațiune.

Iată de ce consider că se impune ca eliberarea certificatelor de stare civilă și a cărților de identitate să fie scutită de la plata taxei extrajudiciare de timbru. Aceasta se justifică prin faptul că autoritățile de ocupație au operat modificările respective fără acordul persoanelor în cauză, ilegal și abuziv, ca parte componentă a politicii de deznaționalizare a elementului românesc.

Consider o asemenea măsură ca pertinentă, oportună și necesară acum, la împlinirea a 62 de ani de la marele rapt teritorial suferit de țara noastră pentru ca românii din teritoriile vremelnic ocupate de puteri străine să aibă posibilitatea de a-și regăsi numele lor firești – nume românești – în actele de stare civilă și în actele de identitate, nume care au fost ale părinților și străbunilor lor și nu nume impuse de comisarii sovietici sau de funcționarii horthyști.

Drept pentru care s-a întocmit proiectul de lege alăturat pe care îl supun dezbaterii Parlamentului României.

Inițiator,
Prof. Damian Brudăscu
Deputat de Cluj